

УДК 336.11: 351

Чернецький С. С.

здобувач ступеня Ph. D. за спеціальністю
281 «Публічне управління та адміністрування»,
кафедра публічного управління та адміністрування
Донецького державного університету управління, Маріуполь, Україна;
e-mail: Cherneckyi1989@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-7368-4509

Чечель А. О.

доктор економічних наук, доцент,
завідувачка кафедри публічного управління та адміністрування
Донецького державного університету управління, Маріуполь, Україна;
e-mail: annachechel.ac@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-4307-5574

Діденко Н. Г.

доктор наук з державного управління,
професор кафедри публічного управління і проектного менеджменту,
Державний заклад вищої освіти «Університет менеджменту освіти»
Національної академії педагогічних наук України, Київ, Україна;
e-mail: ngdidenko58@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-7365-9370

Грицишен Д. О.

доктор економічних наук, доктор наук з державного управління, професор,
декан факультету публічного управління та права
Державного університету «Житомирська політехніка», Україна;
e-mail: gritsishen.do@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-1559-2403

Малишев К. В.

кандидат юридичних наук,
доцент кафедри права та правоохоронної діяльності
Державного університету «Житомирська політехніка», Україна;
e-mail: malyshev.kostiantyn@tutanota.com; ORCID ID: 0000-0003-2856-3641

ФІНАНСУВАННЯ ПРОЄКТІВ ЕЛЕКТРОННОГО УРЯДУВАННЯ У КРАЇНАХ ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ ТА В УКРАЇНІ

Анотація. Визначено, що важливим напрямом реалізації сталого розвитку та реформи публічного управління є ефективний процес електронного урядування, який має бути забезпечений відповідним фінансуванням. Мета статті — визначення подальших можливостей фінансування електронного урядування України в рамках реалізації проєктів та реформи публічного управління з урахуванням досвіду країн Європейського Союзу для реалізації цілей сталого розвитку та цифровізації країни. Методичною базою дослідження є аналітичні дані ПРООН України, Національного агентства з питань державної служби України, Європейської Комісії, дослідження цифрового уряду Організації економічного співробітництва та розвитку. Визначено ключові фактори держави в напрямі цифрового суспільства і сталого демократичного урядування (права людини, прозорість і доброчесність, парламентська реформа, громадянське суспільство та робота з молоддю, реформа охорони здоров'я та підтримка державних закупівель, цифрова трансформація). Проаналізовано особливості фінансування Стратегії реформування державного управління України, найбільшу частку фінансування якої становить бюджетна програма «Підтримка реалізації комплексної реформи державного управління» і бюджетна підтримка ЄС. Визначено особливості фінансування електронного урядування у країнах ЄС. Обґрунтовано необхідність зовнішніх джерел фінансування цифрових проєктів в Україні через недостатнє їхнє фінансування. Визначено найбільші країни — донори з фінансування проєктів електронного урядування в Україні (Данія, Естонія, Великобританія, Швеція, Швейцарія, Німеччина і Польща). На основі дослідження європейського досвіду моделей фінансування проєктів розвитку електронного урядування визначено чинні інструменти фінансування для

України (кошти спільної міждержавної стратегії розвитку, гранти, благодійність, державно-приватне партнерство) і перспективні інструменти фінансування, використання яких дозволить підвищити відкритість, прозорість та ефективність роботи державних органів і забезпечити розвиток відкритих даних.

Ключові слова: електронне урядування, фінансування проєктів, цифрова трансформація, реформа публічного управління.

Формул: 0; рис.: 2; табл.: 2; бібл.: 14.

Chernetsky S.

*Ph. D. candidate in «Public Administration and Management»,
Department of Public Administration,
Donetsk State University of Management, Mariupol, Ukraine
e-mail: Cherneckyi1989@ukr.net; ORCID ID: 0000-0002-7368-4509*

Chechel A.

*Doctor of Economics Sciences, Associate Professor,
Head of Public Administration and Management Department,
Donetsk State University of Management, Mariupol, Ukraine
e-mail: annachechel.ac@gmail.com; ORCID ID: 0000-0003-4307-5574*

Didenko N.

*Doctor of Public Administration, Professor,
Department of Public Administration and Project Management,
State Institution of Higher Education «University of Educational Management»
National Academy of Educational Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine
e-mail: ngdidenko58@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-7365-9370*

Grytsyshen D.

*Doctor of Economics, Doctor of Public Administration, Professor,
Dean of the Faculty of Public Administration and Law,
Zhytomyr Polytechnic State University, Ukraine;
e-mail: gritsishen.do@gmail.com; ORCID ID: 0000-0002-1559-2403*

Malyshev K.

*Candidate of Law,
Associate Professor at the Department of Law and Law Enforcement Activities,
Zhytomyr Polytechnic State University, Ukraine;
e-mail: malyshev.kostiantyn@tutanota.com; ORCID ID: 0000-0003-2856-3641*

FINANCING OF E-GOVERNMENT PROJECTS IN THE EUROPEAN UNION COUNTRIES AND UKRAINE

Abstract. The article identifies that an important area of sustainable development and public administration reform is an effective e-government process, which should be provided with appropriate funding. The purpose of the article is to determine further opportunities for financing e-government of Ukraine in the framework of projects and public administration reform, taking into account the experience of the European Union to achieve the goals of sustainable development and digitalization of the country. The methodological basis of the study is the analytical data of UNDP Ukraine, the National Agency for Civil Service Affairs of Ukraine, the European Commission, the study of the digital government of the Organization for Economic Cooperation and Development. The key factors of the state in the direction of digital society and sustainable democratic governance are identified (human rights, transparency and integrity, parliamentary reform, civil society and youth work, health care reform and public procurement support, digital transformation). Peculiarities of financing the Public Administration Reform Strategy of Ukraine are analyzed, the largest share of financing of which is the budget program «Support to the implementation of comprehensive public administration reform» and EU budget support. The peculiarities of e-government financing in the EU countries are determined. The necessity of external sources of

financing of digital projects in Ukraine due to their insufficient financing is substantiated. The largest donor countries for financing e-government projects in Ukraine (Denmark, Estonia, Great Britain, Sweden, Switzerland, Germany and Poland) have been identified. Based on the study of European experience in financing models of e-government development projects, existing funding instruments for Ukraine (funds of the joint interstate development strategy, grants, charity, public-private partnership) and promising funding instruments have been identified, the use of which will increase openness, transparency and efficiency and ensure the development of open data.

Keywords: e-government, project financing, digital transformation, public administration reform.

JEL Classification G38

Formulas: 0; fig.: 2; tabl.: 2; bibl.: 14.

Вступ. Сучасною глобальною тенденцією розвитку економіки та суспільних відносин є електронного урядування.

Електронне урядування є інструментом підвищення прозорості, відкритості, ефективності діяльності органів державного управління. Упровадження зазначеного інструменту є складним процесом, у реалізації якого ключову роль відіграють наявність інтелектуальних, матеріальних і фінансових ресурсів.

Темпи впровадження електронного урядування в Україні є досить низькими. Головною причиною, що гальмує процес ефективного впровадження системи, є відсутність необхідних джерел фінансування, що робить актуальним вивчення міжнародних практик забезпечення фінансування проєктів електронного урядування. Тільки якісно побудована система електронного урядування дозволить забезпечити успішність реформування публічного управління і підвищення конкурентоспроможності країни.

Аналіз досліджень і постановка завдання. Дослідження формування і розвитку електронного урядування висвітлені у працях таких учених, як С. Барегамян [1], О. Дегтяр [2], Н. Орлова [2; 3], О. Хомутенко [2], О. Пищуліна [4]. Більшість із цих наукових праць присвячені дослідженню електронного урядування як стратегічного напрямку розвитку України в умовах формування інформаційного суспільства.

Інші науковці (А. Чечель [3], А. Ільїна [3], Д. Файвішенко [3], І. Кульчій [3], Т. Підлісна [3]) дослідили напрями розвитку електронного урядування в окремих галузях економіки.

Проте дослідження джерел фінансування проєктів електронного урядування в умовах реалізації цілей сталого розвитку України та цифровізації є ще недостатніми і потребують більш глибокого висвітлення.

Метою статті є визначення можливостей фінансування електронного урядування в рамках реалізації проєктів і реформи публічного управління з урахуванням досвіду країн Європейського Союзу для реалізації цілей сталого розвитку та цифровізації України.

Результати дослідження. За Стратегією сталого розвитку України до 2030 року, ключовими напрямами сталого демократичного урядування є: захист прав людини, прозорість і доброчесність, удосконалення парламентської реформи, зміцнення місцевих громадських організацій для посилення демократії та залучення громадян до участі в ухваленні рішень на різних рівнях, реформа охорони здоров'я і підтримка системи державних закупівель, цифрова трансформація суспільства [5].

Загальний бюджет на реалізацію напрямів — 10,5 млн дол. США, основними донорами є Данія, ЄС, Норвегія, Канада, Південна Корея (*рис. 1*).



Рис. 1. Фінансування проектів за ключовими напрямками демократичного урядування в Україні

Примітка. Складено за [6].

Сутність ключових факторів відображає напрями й рухи держави в бік цифрового суспільства та сталого демократичного урядування. Права людини — удосконалення доступу громадян до захисту прав людини через регіональну мережу представництв Уповноваженого Верховної Ради з прав людини. Прозорість і доброчесність — підвищення рівня знань громадян про те, як боротися з корупцією в їхніх громадах. Парламентська реформа — залучення громадян до моніторингу роботи парламенту та законодавчого процесу. Громадянське суспільство і робота з молоддю — зміцнення місцевих громадських організацій для посилення демократії та залучення громадян до спільного й орієнтованого на результат діалогу між урядом і громадськими організаціями; посилення залучення молоді в житті громад та участі в ухваленні рішень в Україні.

Реформа охорони здоров'я і підтримка державних закупівель — поліпшення процедури закупівель та їхня прозорість. Цифрова трансформація — зміцнення українських інституцій з метою прискорення розвитку цифрових послуг, якими зможуть скористатися вразливі верстви населення України. Напрямок «цифрова трансформація суспільства» реалізується через проект, який ґрунтується на багаторічному досвіді роботи ПРООН в Україні за двома напрямками: реформа сфери надання адміністративних послуг і оптимізація порядків їх надання та цифровізація процесів державного управління (у тому числі за допомогою методів, що передбачають залучення громадян та експертів).

Україна розпочала 2020 рік з нової епохи цифровізації процесу взаємодії з державою, запровадивши комплекс цифрових рішень «Дія» в рамках концепції «Держава у смартфоні». Інші ключові напрями демократичного врядування теж реалізуються через упровадження е-сервісів, е-технологій та е-послуг за рахунок бюджетних коштів і проектів [7].

Фінансування Стратегії реформування державного управління відбувається з Державного бюджету та коштів міжнародної технічної допомоги. Найбільша частка фінансування забезпечена через бюджетну програму «Підтримка реалізації комплексної реформи державного управління» (табл. 1).

Таблиця 1

Фінансування Стратегії реформування державного управління

Бюджетна програма	Бюджет 2019, тис. грн	Бюджет 2020, тис. грн	Бюджет 2021, тис. грн	Відхилення 2019/2020, %	Відхилення 2020/2021, %
Підтримка реалізації комплексної реформи державного управління	1 230 698,0	459 161,2	457 324,9	-62,7	+1,8
у т. ч. оплата праці фахівцям з питань реформ	820 244,0	376 361,4	383 053,1	+54,1	+1,8
Електронне врядування	23 900,0	30 803,0	317 849,0	+28,9	+931,9
Професійне навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування	95 100,1	92 414,9	111 254,5	-2,8	+ 20,4
Адаптація системи управління персоналом державної служби до стандартів ЄС	16 052,1	14 450,6	18 171,6	-9,9	+25,7
Національна програма інформатизації	-	73 580,0	602 000,0	-	+718,2
Субвенція місцевим бюджетам на підтримку розробки ЦНАП	-	-	231 000,0	-	+231,0
Усього	1 366 750,2	670 409,7	1 747 600,0	-50,9	+160,7

Джерела: [8; 9]

Крім окремої бюджетної програми щодо реформування державного управління, у державному бюджеті України на 2020 рік було передбачено низку інших бюджетних програм, що спрямовані на досягнення завдань Стратегії реформування державного управління, а саме «Електронне урядування», «Професійне навчання державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування», «Адаптація системи управління персоналом державної служби до стандартів ЄС», «Національна програма інформатизації», субвенції місцевим бюджетам на підтримку розроблення центрів надання адміністративних послуг.

Завдяки досягненням індикаторів, визначених Угодою на 2019 рік, 2020-го забезпечено надходження до бюджету 11,5 млн євро бюджетної підтримки, на додаток до 37,6 млн євро такої підтримки, отриманої в попередні періоди в рамках Угоди. Таким чином, за чотири роки дії Угоди до державного бюджету надійшло 49,1 млн євро. Ця сума 2021 року збільшиться після чергового траншу за підсумками досягнення індикаторів, визначених Угодою на 2020 рік (рис. 2).

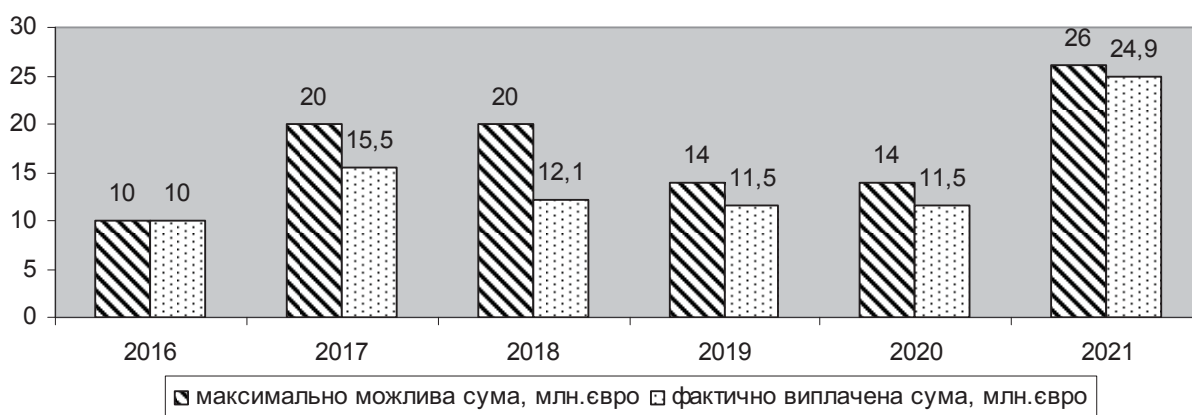


Рис. 2. Бюджетна підтримка ЄС за 2016—2020 рр.

Джерела: [9; 10].

У всьому світі очевидним є постійне збільшення рівня розвитку електронного урядування. Рівень розвитку електронного урядування визначає світовий індекс E-Government Development Index (EGDI). Кожна країна має власні особливості розвитку електронного уряду, джерела та обсяги фінансування урядових програм щодо реалізації процесів цифровізації державного управління (табл. 2).

Таблиця 2

Особливості розвитку проєктів і фінансування електронного урядування у країнах ЄС

Країна	Рейтинг	EGDI (2018)	EGDI (2020)	Кількість проєктів	Обсяг бюджетного фінансування урядом країни
Данія	1	0,9150	0,9758	15	400,000 млн євро
Естонія	3	0,8486	0,9473	4	62,633 млн євро
Фінляндія	4	0,8815	0,9452	4	100,000 млн євро
Швеція	6	0,8882	0,9365	3	8,710 млн євро
Великобританія	7	0,8999	0,9358	16	740,000 млн фунтів стерлінгів
Нідерланди	10	0,8757	0,9228	12	6 200,000 млн євро
Ісландія	12	0,8316	0,9101	5	23364,000 млн євро
Норвегія	13	0,8557	0,9064	5	417,000 млн дол. США
Австрія	15	0,8301	0,8914	4	176,000 млн євро
Швейцарія	16	0,8520	0,8907	4	87,200 млн франків
...
Україна	69	0,61650	0,9358	62	30,803 млн грн

Примітка. Складено за [11—14].

Перші позиції рейтингу розвитку електронного урядування займає Данія (EGDI 2020 = 0,9758), Естонія (EGDI 2020 = 0,9473), Фінляндія (EGDI 2020 = 0,9452), Швеція (EGDI 2020 = 0,9365), Великобританія (EGDI 2020 = 0,9358). Найбільшу кількість проєктів з розвитку електронного урядування мають Данія (15) і Великобританія (16), що говорить про постійну направленість уряду на удосконалення державної політики в зазначеному напрямі. В Україні реалізується 62 проєкти щодо розвитку електронного урядування.

Для підтримки своєчасного впровадження цифрових стратегій потрібні різні інструменти фінансування. Занадто складна структура фінансування проєктів електронного урядування створює надмірні витрати на управління, що зменшує ефективність фактичного проєкту електронного уряду. Спільними рисами країн, що досліджуються, є обов'язкова державна підтримка реалізації проєктів з розвитку електронного урядування. Найбільший обсяг бюджетного фінансування проєктів розвитку електронного урядування характерний для Ісландії (23 364 млн євро), Нідерландів (6 200 млн євро), Данії (400 млн євро). Бюджетна підтримка електронного урядування в Україні становить 30,803 млн грн. Недостатнє фінансування актуальних цифрових проєктів в Україні обґрунтовує наявність зовнішніх

джерел фінансування від ЄС та його країн-членів — Данії, Естонії, Великобританії, Швеції, Швейцарії, Німеччини та Польщі.

Серед інструментів фінансування проєктів розвитку електронного урядування в країнах ЄС можна виділити: інвестиційні фонди (Данія, Фінляндія, Іспанія, Швеція), кошти спільної міждержавної стратегії розвитку (Данія, Ісландія, Норвегія), спільне фінансування з іншими органами державного управління (Фінляндія, Нідерланди, Швеція, Великобританія, Ірландія, Швейцарія), гранти, благодійність, приватне фінансування (Данія, Великобританія, Франція, Німеччина, Ісландія), облігації (Німеччина), державно-приватне партнерство (Естонія, Данія, Ірландія).

Ключовим інструментом фінансування проєктів розвитку електронного урядування в Данії є державний бюджет (45 % у структурі фінансування), кошти інвестиційного фонду (14 %), кошти спільної міждержавної стратегії розвитку (13 %). Проєкти розвитку електронного урядування у країні також реалізується за рахунок спільного фінансування з іншими органами державного управління (9 %), грантів, благодійних внесків (8 %), приватного фінансування (6 %), за рахунок державно-приватного партнерства (5 %) [14].

Європейський фонд регіонального розвитку проводить фінансування програми електронного уряду в Естонії в напрямі посилення інформаційних технологій та інституційного потенціалу державних установ. Академія Фінляндії та Фінський інноваційний фонд — головні джерела фінансування проєктів розвитку електронного урядування у Фінляндії. У Швеції фінансування програм електронного урядування проводиться за рахунок інвестиційного фонду (3,05 млн євро) та спільного фінансування з іншими органами державного управління (3,66 млн євро), що підтверджує готовність уряду до реалізації проєктів відкритих даних [14]. Кошти спільної міждержавної стратегії розвитку і плани фінансування європейських адміністрацій є основним джерелом фінансування проєктів електронного урядування в Ісландії, направлених на підтримку безпеки, своєчасність надання адміністративних даних.

Таким чином, основою фінансування проєктів розвитку електронного урядування у країнах ЄС є державне фінансування (створені інвестиційні фонди, спільне фінансування з іншими органами державного управління), кошти спільної міждержавної стратегії розвитку.

Розвиток електронного урядування в Україні характеризується низкою проблем, таких як брак довіри громадян до уряду, недостатнє державне фінансування державних програм і стратегій розвитку. Обмежені можливості державного бюджету України не дозволяють використати такі інструменти фінансування, як спільне фінансування з іншими органами державного управління та створення інвестиційних фондів. В умовах обмеженого фінансування потужні компанії не виявляють інтересу до цифрових проєктів що унеможливує використання такого фінансового інструменту, як приватне фінансування. У сучасних умовах розвитку ефективними інструментами фінансування проєктів розвитку електронного урядування в Україні є кошти спільної міждержавної стратегії розвитку, гранти, благодійність, державно-приватне партнерство. Для поліпшення показників розвитку електронного урядування в Україні необхідний розвиток державно-приватного партнерства, ефективний перерозподіл бюджетних коштів, а саме — збільшити обсяги бюджетного фінансування урядом як надійного та стабільного джерела фінансування урядових програм. Кошти спільної міждержавної стратегії розвитку, гранти мають бути додатковим джерелом розвитку електронного урядування та підтримувати (стимулювати) чинну державну стратегію щодо подальшої цифровізації уряду.

Державна політика в напрямі вдосконалення тенденцій розвитку електронного уряду в Україні дозволяє розширити онлайн-послуги, підвищити ефективність урядових програм. Для реалізації зазначеної стратегії перспективними в цьому напрямі є:

– запровадження системи електронної взаємодії державних електронних інформаційних ресурсів, оптимізація процедур надання публічних послуг;

- розвиток публічних електронних реєстрів, їх оптимізація та централізація підтримки, формування базових публічних електронних реєстрів;
- створення онлайн-платформи для взаємодії органів виконавчої влади з інститутами громадянського суспільства;
- створення системи електронного погодження проєктів нормативно-правових актів між міністерствами і відомствами;
- розвиток способів електронної ідентифікації, нових механізмів кваліфікованого електронного підпису і відкриття наборів даних;
- цифровізація послуг, розвиток відкритих державних даних;
- забезпечення надійного захисту персональних даних, інформації публічних електронних реєстрів і створення ефективної системи протидії кіберзагрозам відповідно до європейських стандартів.

Подальша реалізація зазначених напрямів дозволить забезпечити підвищення відкритості, прозорості та ефективності роботи державних органів і стати шляхом до розвитку відкритих даних.

Висновки. На основі проведеного дослідження доведено, що ключові фактори держави в напрямі цифрового суспільства і сталого демократичного електронного урядування: права людини, прозорість і добросовісність, парламентська реформа, громадянське суспільство і робота з молоддю, реформа охорони здоров'я і підтримка державних закупівель, цифрова трансформація.

Аналіз фінансування Стратегії реформування державного управління України показав, що найбільша частка фінансування забезпечена через бюджетну програму «Підтримка реалізації комплексної реформи державного управління» і бюджетну підтримку ЄС.

На основі дослідження європейського досвіду моделей фінансування проєктів розвитку електронного урядування та з урахуванням сучасних умов і проблем розвитку виділено сучасні інструменти фінансування проєктів розвитку електронного урядування для України (кошти спільної міждержавної стратегії розвитку, гранти, благодійність, державно-приватне партнерство). Доведено, що відповідно до європейського досвіду необхідним є розвиток державно-приватного партнерства в Україні та збільшення обсягів бюджетного фінансування урядом як надійного і стабільного джерела фінансування урядових програм. Додатковим стимулювальним джерелом розвитку електронного урядування мають бути кошти спільної міждержавної стратегії розвитку, гранти. Визначено перспективи реалізації стратегії розвитку електронного урядування в Україні, реалізація яких дозволить підвищити відкритість, прозорість та ефективність роботи державних органів і забезпечити розвиток відкритих даних.

Література

1. Барегамян С. Х. Електронне урядування на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях: сучасний стан та перспективи впровадження в Україні. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2019. № 11. URL : http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/32.pdf.
2. Orlova N., Mokhova I., Diegtiar O., Khomutenko O. Methodology of the electronic government evaluation of the european union countries based on taksonometric method. *Education Excellence and Innovation Management through Vision 2020: 33rd International Business Information Management Association Conference*. 2019. P. 505—517.
3. Chechel A., Orlova N., Ilyina A., Fayvishenko D., Kulchii I., Pidlisna T. Human capital development in the process of the use and provision of electronic services in Ukraine. *35th International Business Information Management Conference*. 2020. P. 1298—1310.
4. Пищуліна О. Цифрова економіка: тренди, ризики та соціальні детермінанти. Київ : «Заповіт», 2020. 274 с.
5. Ключові напрями. Програма розвитку Організації Об'єднаних Націй. URL : <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/our-focus.html>.
6. UNDP Transparency Portal. United Nations Development Programme. URL : <https://open.undp.org>.
7. Державні послуги онлайн. Дія. URL : <https://diia.gov.ua>.
8. Звіт про виконання у 2019 році Стратегії реформування державного управління України / Кабінет Міністрів України. Київ, 2020. 88 с.
9. Звіт про виконання у 2020 році Стратегії реформування державного управління України / Кабінет Міністрів України. Київ, 2021. 83 с.
10. Державний вебпортал бюджету для громадян. URL : <https://openbudget.gov.ua/national-budget/incomes>.
11. E-Government Survey 2020. United Nations. URL : <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2020>.

12. United Nations E-Government Survey 2020. United Nations. URL : file:///D:/%D0%9E%D1%80%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D0%B4%D0%B0%BD%D0%B8%D0%B521.06.2021/Ukraine_28012021_125413.pdf.
13. Регіональна політика / Європейська Комісія. URL : https://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/estonia/estonia-leads-the-way-with-advanced-e-services-for-citizens.
14. Digital Government Review. OECD. URL : <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/4679b611-en/index.html?itemId=/content/component/4679b611-en>.

Статтю рекомендовано до друку 28.07.2021

© Чернецький С. С., Чечель А. О., Діденко Н. Г., Грицишен Д. О., Малишев К. В.

References

1. Barehamian, S. Kh. (2019). Elektronne uriaduvannia na zahalnoderzhavnomu, rehionalnomu ta mistsevomu rivniakh: suchasnyi stan ta perspektivy vprovadzhennia v Ukraini [E-government at the national, regional and local levels: current status and prospects for implementation in Ukraine]. *Derzhavne upravlinnia: udoskonlaennia ta rozvytok – Public administration: improvement and development*, 11. Retrieved from http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/11_2019/32.pdf [in Ukrainian].
2. Orlova, N., Mokhova, I., Diegtiar, O., & Khomutenko, O. (2019). Methodology of the electronic government evaluation of the european union countries based on taksonometric method. *International Business Information Management Conference*. (pp. 505—517). Spain, Granada.
3. Chechel, A., Orlova, N., Ilyina, A., Fayvishenko, D., Kulchii, I., & Pidlisna, T. (2020). Human capital development in the process of the use and provision of electronic services in Ukraine. *International Business Information Management Conference*. (pp. 1298—1310). Spain, Granada.
4. Pyschulina, O. (2020). *Tsyfrova ekonomika: trendy, ryzyky ta sotsialni determinanty [Digital economy: trends, risks and social determinants]*. Kyiv: Zapovit [in Ukrainian].
5. Our focus. (n. d.). Prohrama rozvytku OON v Ukraini [United Nations Development Program]. [ua.undp.org](https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/our-focus.html). Retrieved from <https://www.ua.undp.org/content/ukraine/uk/home/our-focus.html> [in Ukrainian].
6. UNDP Transparency Portal. (n. d.). United Nations Development Programme. open.undp.org. Retrieved from <https://open.undp.org>.
7. Derzhavni posluhy onlain. Diia [Government services online. Action]. (n. d.). diia.gov.ua. Retrieved from <https://diia.gov.ua> [in Ukrainian].
8. *Zvit pro vykonannia u 2019 rotsi Stratehii reformuvannia derzhavnoho upravlinnia Ukrainy [Report on the implementation in 2019 of the Public Administration Reform Strategy of Ukraine]*. (2020). Kyiv [in Ukrainian].
9. *Zvit pro vykonannia u 2020 rotsi Stratehii reformuvannia derzhavnoho upravlinnia Ukrainy [Report on the implementation in 2020 of the Public Administration Reform Strategy of Ukraine]*. (2021). Kyiv [in Ukrainian].
10. Derzhavnyi veb-portal biudzhetu dlia hromadian [State web portal of the budget for citizens]. (n. d.). openbudget.gov.ua. Retrieved from <https://openbudget.gov.ua/national-budget/incomes> [in Ukrainian].
11. E-Government Survey 2020. United Nations. (n. d.). publicadministration.un.org. Retrieved from <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2020> [in English].
12. United Nations E-Government Survey 2020. United Nations. [publicadministration.un.org](file:///D:/%D0%9E%D1%80%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D0%B4%D0%B0%BD%D0%B8%D0%B521.06.2021/Ukraine_28012021_125413.pdf). Retrieved from file:///D:/%D0%9E%D1%80%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D0%B7%D0%B0%D0%B4%D0%B0%BD%D0%B8%D0%B521.06.2021/Ukraine_28012021_125413.pdf [in English].
13. Rehionalna polityka. Yevropeiska Komisiia [Regional policy. The European Commission]. (n. d.). ec.europa.eu. Retrieved from https://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/estonia/estonia-leads-the-way-with-advanced-e-services-for-citizens [in English].
14. OECD. (n. d.). Digital Government Review. [oecd-ilibrary.org](https://www.oecd-ilibrary.org). Retrieved from <https://www.oecd-ilibrary.org/sites/4679b611-en/index.html?itemId=/content/component/4679b611-en> [in English].

The article is recommended for printing 28.07.2021

© Chernetsky S., Chechel A., Didenko N., Grytsyshen D., Malyshev K.